

liberalismu, opuštěno. To uznávají i někdejší přísní liberálové, kteří v posledních volbách vedle jiných návrhů navrhovali reformu nájemních poměrů ve prospěch nájemců a přiděl půdy neschopných rolníků schopným.

Nechci z tohoto historického nástinu činiti širokých závěrů; mnoho pouček z něho vyvozených bylo by podmíněno zvláštními anglickými poměry, jichž by nebylo lze užití jinde. Jako bezpečný závěr lze jen říci: Celní politika se řídila až dosud vždy spíše ohledy politickými a třídními zájmy, než zásadami bezpartijní, potřebám národního hospodářství se přizpůsobující obchodní politiky. Liberální spravedlnosti se přičí, aby soutěživost byla založena na špatném postavení pracujících tříd nebo na špatné finanční politice státu; předpokládá do jisté míry rovnost soutěžních podmínek, jako logicky z téhož stanoviska odmítá snahy monopolní. A potud jsou dnešní názory liberálními, že cla prohibiční jsou dnes téměř obecně odmítána. Z toho plyne, že liberalism v širším rozsahu než dosud bude vyžadovati značné nivelisace hospodářských i sociálních poměrů ve vedoucích státech a neskonale větší mezinárodní solidarity, stabilisace mezinárodních všeobecných poměrů; otázka hospodářská nesmí být tedy komplikována mocenskými snahami států nebo názorem, že zápolení »na nůž« je životní nutností. Ve clu totiž byl vždy viděn bojovný prostředek, kalící mezistátní styky. S matematickou jistotou vidíme jen relativitu, podmíněnost obchodně-politických pouček; pro celní politiku nelze dnes stanoviti jako praktické poučky neměnné, věčné »pravdy«. Celní politika není než doplňkem dočasného hospodářského systému či lépe dočasné hospodářské struktury státu uvnitř něho i vzhledem k cizině. A poměry ty jsou příliš složité, než aby se dnes daly řešiti nějakým jednoduchým, velkorysým prostředkem. Tak ve clu co předmětu obchodní politiky vidíme jen dočasnou, pomíjející formu mezinárodních hospodářských styků.

Z P R Á V Y.

Konec našeho prvního voleného parlamentu. Máme-li už ve zvyku — jak je přirozeno — uvědomiti si a s jistými pietními úvahami doprovázeti každý první případ nějaké periodické události v našem mladém životě státním, ať už to jsou první volby, první demise ministerstva, ražba prvních kovových mincí či co jiného, sluší se též zastaviti nad událostí nedávných dnů, totiž rozpuštěním prvního z voleb vyšlého zákonodárního sboru. Poněkud rušivě hned na první pohled působí, že první volené Národní shromáždění nekončí smrtí přirozenou, t. j. uplynutím volebního období obou sněmoven, nýbrž rozpuštěním a to bez podstatné a občanstvem pocíťované nutnosti. U senátu pak tím utvořen prejudic, který je s to odejmouti mu poslední jeho *raison d' être*, t. j. rozdílné volební období od posl. sněmovny.

Než kdybychom uvažovali o příčinách toho a vůbec chtěli merritorně posuzovati činnost rozpuštěného parlamentu, byla by to úvaha politická, nehodící se na tomto místě.

Chceme spíše shrnouti ony zkušenosti pro »praktickou státovědu«, kterých jsme za vlády odcházejícího parlamentu nabyli. Ujasnil se nám především pojem demokracie, o níž jsme za monarchie nemohli nabýti správné představy: Demokracie není vládou všech ani vládou několika, ale pravidelně vládou několika politiků z povolání. To není pravidlo nikterak překvapující a ve starších demokraciích asi nikterak nové, je to prostý důsledek toho, že politika právě v demokracii není doménou vrstvy nejvyšší a nejbohatší. A přece jsme si toho na počátku našeho státního života nebyli dobře vědomi.

Druhou zkušeností je poznatek, čím se naše demokracie liší od demokracií jiných států. Kdežto jinde mají více nebo alespoň dvě skupiny či garnitury politiků, které se mohou ve vládě střídati tak, že jedna vládne a druhé přihlížejí a kritisují, aby v případě nespokojenosti národa nastoupily na její místo (demokrati — republikáni, konservativci — liberálové — Labour, pravice — kartel atd.), jsme my vlastně odkázáni na jedinou. Pro velikou a to protistátní oposici je nutna vždy koalice všech stran majících vůli pozitivně pracovati (t. zv. »státo-tvorných«) a jen unuťi léto koalice jsou možné přesuny neb změny, je možné snad i její doplnění novými členy, ale úplné vystřídání jí jinou možné není.

S tím souvisí třetí zkušenost: Není ani tak velikých rozporů a rozdílů mezi příslušníky stran jako počíná býti viditelný rozdíl mezi straníky a prostými občany, t. j. mezi občany hlásícími se veřejně k některé z vládních politických stran a stojících pod jejich ochranou a občany politicky neorganisovanými. To je ovšem také skoro prostý důsledek skutečnosti, kterou bylo nutno předvídati hned po uzákonění poměrného volení: není politické moci než ve stranách.

—n—

Profesor dr. Josef Vacek padesátníkem. Dne 17. listopadu t. r. slaví profesor právnické fakulty university Masarykovy dr. Josef Vacek svoje padesáté narozeniny. Profesor Vacek narodil se r. 1875 v Kolíně, habilitoval se r. 1908 na Karlově universitě v Praze spisem »Problém mobilární vindikace v západoevropském právu moderním a dějinný jeho vývoj (I. 1906, II. 1908). V roce 1917 byl jmenován mimořádným profesorem a po založení Masarykovy university stal se jedním z prvých členů profesorského sboru druhé naší právnické fakulty. Profesor Vacek věnoval se u nás poměrně málo pěstovanému oboru srovnávací pravovědy. K oboru tomu vedla ho nejenom znalost cizích jazyků, ale i hluboké pochopení pro sociální instituce všech dob. Je stoupencem t. zv. sociologického směru v právní vědě, jemuž tato spočívá především ostatním v poznávání sociálních poměrů, zejména ve zkoumání vývoje toho kterého právního institutu. Neboť veškero právo jest tomuto směru jedním druhem jevů sociologických poznatelným obecnými metodami věd duchových. Prof. Vacek studoval po této stránce zejména instituci manželství, především pak velmi zajímavý zjev v kulturních dějinách lidstva, totiž pronikavý vliv náboženství na vývoj této instituce. Sem patří na prvním místě obšírná práce »Pravěk a manželství« (I. Praha 1912, II. 1923) spočívající na

velmi podrobném studiu pravěkých pramenů. InSTITUTE manželství týkají se tyto další práce Vackovy: Církev římsko-katolická a manželství (1920), Naše revoluce a manželství (1920), Manželské právo dle názorů církve římsko-katolické (Brno I. 1922, II. 1924). Z menších prací sluší uvést články publikované ve »Sborníku« a »Právníku«: Mobilární viudikace v právu francouzském (1907), Právní věda a studium sociálních poměrů (1914), O dozoru nad podnikem (Právník 1916). Na brněnské fakultě přednáší vedle svého vlastního oboru, kamž patří z poslední doby zejména publikace úspěšných extensí »Idea komunismu na Rusi«. (Ročenka právnické fakulty, Brno 1922) též právo církevní. Z tohoto oboru vydal »Právní názory církve římsko-katolické ve světě dějin« (Brno I. 1923). Také některé ze shora jmenovaných prací o manželství spadají ovšem z části do oboru práva církevního. Prof. Vacek zasloužil se velmi o vybudování a zdárný rozvoj naší mladé brněnské fakulty jako obětavý učitel dvou rozsáhlých oborů právních i jako děkan fakulty v roce 1922/23 a místopředseda komise pro státní zkoušky historicko-právní. — IK. —

JUDr. Rudolf Hotowetz dosáhl dne 12. října t. r. šedesát let svého věku. Byla-li již v denním tisku oceněna jeho vynikající působnost v pražské obchodní komoře i v úřadě ministerském po převratu, chceme zde jen poukázat na význam jubilanta jako jednoho z našich nejlepších znalců obchodní politiky. Ve své přednáškové i publicistické činnosti ukázal dr. Hotowetz, že naše obchodní i všecka hospodářská politika musí vycházeti z těchto základů: že náš velký průmysl je základem naší hospodářské existence i jejího dalšího rozkvětu; že průmysl tento právě pro svůj rozsah musí k uhašení svého trvání největší část své produkce prodati do ciziny a že tento nutný vývoj nutno mu co nejvíce umožniti, a co nejvytrvaleji dr. Hotowetz hlásá, že nejdůležitější pro vývoj náš jsou státy nástupnické a že třeba pracovati pro hospodářské sblížení naše s nimi na vytvoření velkého trhu středoevropského a podunajského, neboť velký průmysl jako náš může trvale zkvétati jen na velkém, zajištěném odbytišti; hospodářská izolace jednotlivých států je dnes nemožná. Jest si jen přáti, aby jubilantu bylo umožněno spolupracovati na tomto programu, o jehož správnosti není snad již dnes pochybnosti. Režný.

Výsledky locarnské konference. Během týdne došlo k jedné z nejvýznamnějších mezinárodních událostí po mírové konferenci. V Locarnu byla uzavřena řada smluv mezi jednotlivými státy, jejichž účelem jest zabezpečiti tyto státy vzájemně proti válečnému útoku. Locarnská konference tak pokračovala na základech položených smlouvou od Svazu Národů a uskutečnila ve skromnější míře to, co chtěl i proslulý ženevský protokol. Její výsledky jsou zajímavý po stránce politické i po stránce právní. Důležitý jest poměr k mírovým smlouvám. Státy šly do konference se samozřejmým předpokladem, že mírové smlouvy nebudou měněny. Zejména jasně to vysvitlo při incidentu t. zv. viny na válce, při němž — těsně před zahájením konference západní velmocí velmi rozhodně zamítly požadavek Německa na změnu mírových smluv v tom bodu. Přece však smlouvy locarnské jsou koncipovány v jiném duchu, než mírové smlouvy. Tu Německo se účastnilo dobrovolně a jako činitel zcela rovnocenný, jehož ústupky byly vykoupeny ústupky strany druhé, nikoliv vyrovnány hrozbami. Toho nového ducha dlužno v evropské mezinárodní politice co nejvíce vítati. Neboť trvalý mír je možno zbudovati jen na vzájemném souhlasu a touhy po dohodě, nikoliv na jednostranné moci. Z obsahu smluv samotných je zajímavo, že se stává plně na princip arbitráže v mezinárodních sporcích a dále plně vylučují válku mezi jednotlivými mocnostmi. Pokud jde o první primát, je všeobecně známo, na jaké obtíže tento princip narážel, ač už skoro 20 let jest snahou právníků i politiků jej uskutečniti. Ale obava před omezením suverenity a vůbec před omezením akční svobody vedly k tomu, že

jeho působnost byla více či méně omezena na otázky čistě právní. Nyní ale výslovně ve čl. 3 rýnského paktu bylo stanoveno, že jednak právní spory cestou soudní, a všechny ostatní otázky budou předloženy smírčí komisi. Nebude-li úprava navržená touto komisí přijata stranami, pak bude vznesena na Radu Svazu Národů. Tu jest jediná mezeza, kterou by mohly strany vyklouznouti arbitráži. Neboť přijme-li Rada jednomyslně raport o otázce obsahující také navrhované řešení, žádný člen S. N. nesmí postoupovati válečné proti státu, který se podrobí onomu raportu. Avšak není-li tento raport přijat jednomyslně Radou, pak členové mají volnost jednati podle svého, mohou tedy i vypověděti druh druhu válku. To je ustanovení čl. 15, odst. VII. smlouvy o S. N. Rýnský pak skutečně také také připouští válku podle toho článku, omezuje ji však na válku proti prvnímu útočníku. Z toho nástinu je zřejmo, jaký má Rýnský pakt charakter: doplňuje smlouvu o Sv. Národů a dospívá k řešení dokonalejšímu. Tam kde smlouva S. N. nechává plnou akční volnost, Rýnský pakt ji omezuje na zakročení proti útočníkovi. Rýnský pakt se tak inspičuje duchem Ženevského Protokolu, jehož stěžejní zásadou bylo, proskribovati vůbec každou útočnou válku. I jinak Rýnský pakt velmi omezuje možnost války. Mimo právě uvedené ustanovení, zná jediné dvojí válku: obrannou a policejní. Obranná válka jest však omezena na obranu útoku nebo vpadu a na obranu proti porušení demilitarisace rýnského pásma, uložené Německu Versailleskou smlouvou. Arbitrážní smlouva Německa a Československa jest ve většině bodů analogická. Neobsahuje však ustanovení o vyloučení vzájemných válek, takže tu platí všeobecná ustanovení smlouvy o Sv. Nár. Tato jsou sama o sobě dostatečnou ochranou před válkou, dlužno však litovati, že nedošlo i tu k omezení akční svobody čl. 15, odst. VII. na pouhou intervenci proti útočníku. Pro náš stát je neobyčejně důležitým dokumentem garanční smlouva francouzsko-československá. Že vůbec tato smlouva byla sjednána — historie nezná příliš mnoho spojeneckých smluv mezi velmocí a státem malým — a že byla sjednána v rámci smluv locarnských, jest nedocenitelným úspěchem naší diplomacie. Má dvojí charakter: jednak se jí jaksi doplňuje a petrifikuje — spíše politicky než právně — starší spojenecká smlouva obou mocností, jednak — opět na základě smlouvy o Sv. Nár. — se jí doplňují ostatní smlouvy locarnské. Ve smlouvě samotné se jednak strany zavazují k pomoci a podpoře v případě, že by Československu nebo Francii vzniklo příkoří porušením závazků sjednaných téhož dne mezi nimi a Německem; a že by při tom došlo k zakročení proti státu, útočícímu bez předchozího rozhodčího řízení Svazu Národů nebo kdyby jeden stát byl napaden na základě čl. 15, VII. smlouvy o S. N., pokud by šlo o porušení těchže závazků locarnských. Tedy Francie se stává garantem smlouvy Československo-Německé a opačně Československo garantem Rýnského Paktu. Patrně obdobné jsou ostatní smlouvy jichž texty dosud nebyly publikovány. Je ještě zajímavou, že smlouvy nezavazují britské kolonie a Indii, což je známkou pozvolna postupující disparátního zájmů politických jednotlivých částí britského impéria a odtud v budoucnosti se rýsujícího rozkladu této veleříše. Úhrnem možno říci, že dílo v Locarnu dokonce jest dobrou prací pro stabilisaci mezinárodních poměrů. Již fakt, že říše, která byla obávána svou vojenskou zdatností a touhou velké části svých občanů po odčinění porážky, dobrovolně a za ústupky poměrně neznacné se odhodlala podepsati závazky, ukládající jí vystříhati se válek se všemi svými sousedy a že vstoupí nyní do Svazu Národů, ukazuje, že poválečná léta přinesla značné vystřízlivění myslí a uklidnění takto nastalého bude možno využití na řešení dalších problémů nové Evropy.

Zdeněk Peška.

Styky právníků československých s polskými. Letošního roku byly navázány styky kruhu spolupracovníků našich sdružených kolem časopisu Všehrd s koleem právníků uniwersytetu Warszawskiego. Na náš dopis a nabídku na výměnu časopisů dostalo se nám této odpovědi:

Wielce szanowny kolego! Potwierzając odbiór listu Szanownego Kolegi, spieszymy podziękować w imieniu Ko a Prawników za przślam słowa serdeczności i uprzejmości. Z radością przyjmujemy obietnice Szanownych Kolegów nadesłania nam Swego czasopisma Všehrd i nawzajem obiecujemy nadsyłać swoje własne wydawnictwa. Wierzmy, że zawiązana przyjaźń młodyzy obu bratnich narodów będzie przyswiecać dalszemu rozwojowi stosunków między naszymi organizacjami. Zechce Szanowny Kolega przyjać dla Siebie i Prawniczej Młodzieży Swego kraju zapewnienia szczerej przyjaźni.

Prezer: Borowsky p. o.

Z Právnícké Jednoty v Praze. Právnícká Jednota pražská pořádá v podzimním období tyto pravidelné členské schůze spojené s přednáškami: dne 5. listopadu 1925 přednáší r. v. z. s. dr. Grešl »o exekuci proti státu«, dne 12. listopadu 1925 s. dr. Solnař »Reforma trestního práva a řízení v Itálii«, dne 19. listopadu 1925 univ. prof. dr. Mil. Stieber »Volební a politické strany«, dne 26. listopadu 1925 sen. pres. Flieder »Kostelní patronát v pozemkovém přidělovém řízení« a dne 3. prosince 1925 univ. doc. dr. Rauscher »Vývoj parlamentarismu v Polsku«. Přednášky se konají vždy ve čtvrtek v malé promoční síni v Karolinu (Praha-I., Ovocný trh 3) o 6. hod. večer. Hosté vítáni. Ča.

Mayr-Harting a počet členů N. S. Pan prof. a senátor Mayr-Harting je jistě z nejvýznamnějších hlav našich Němců jak v právní vědě tak i v politice. Proto je jistě dvojnásob legitimován, aby psal rozmanité »Briefe aus Tschechoslowakei« do říšskoněmeckých právníckých časopisů. Již proto zdá se býti k tomu legitimován, že dopisování do vážných a vědeckých cizozemských časopisů přece jen předpokládá pevnou basi značné kvantity vědomostí o předmětu dopisování. Pan profesor a senátor Mayr-Harting však napsal také do berlínského Deutsche Juristenzeitung (roč. 30. (1925), 12 Heft, str. 947) situační dopis, obvykle kverulantského obsahu, z jehož pestrého péle-méle na sebe upozorní jen jedno místo: Die Geschäftsordnungen des Abgeordnetenhauses und des Senates — die Verf. hat ein Zweikammersystem vorgesehen, das wenig glücklich genannt werden muss, weil beide Kammern, abgesehen vom dem höheren Alter für Wähler und Gewählte des Senates, nach denselben Grundsätzen gewählt werden, so dass der Senat mit seinen 250 Senatoren nur ein verkleinertes und darum überflüssiges Abbild des Abgeordnetenhauses mit seinen 500 Abg. darstellt — gestatten u. s. w. Pan prof. a senátor Mayr-Harting je tedy přesvědčen, že máme 500 poslanců a 250 senátorů. Nic mu nevádí, že § 8 úst. listiny určuje počet poslanců na 300 a § 13 úst. listiny počet senátorů na 150. Tisková chyba? Správně vystižený poměr 1:2 pro počet členů obou komor tuto možnost téměř vylučuje. Kdybychom p. profesora přece mohli omlouvat, řekli bychom spíše, že schůze senátu, jehož je členem, jsou tak řídké navštěvovány, že plennární počet upadl dokonce i u samých členů — v zapomenutí. Anebo nejde o přehlédnutí, nýbrž nechce spíše Mayr-Harting na mezinárodním fóru dosáhnouti jiného účinku? 750 profesionálních takřka, dobře placených zástupců lidu by byl jistě velmi nadbytečný počet na malý poměrně stát!

—1 K—

Dávky za úřední úkony. Ku provedení zákona ze dne 3. dubna 1925 č. 53. Sb. o dávkách za úřední úkony ve věcech správních byly vydány dva dávkové řády: vládní nařízení ze dne 18. června 1925 č. 163 Sb. a ze dne 4. září 1925 č. 185 Sb. Ježto jejich účinnost počíná dnem vyhlášení (22. července a 9. září), počíná od této doby působiti vlastně i zákon, který obsahuje jen předpisy povšechné povahy. Dáv-

kové řády zavádějí jednak sazby všeobecné, jednak sazby zvláštní a to v oboru jednotlivých ministerstev (krom min. zásobování a unifikace) a v oboru Státního statistického úřadu. Dávky jsou oprávněny vybíratí státní úřady, ústavy a podniky za úřední úkony ve věcech správních, pokud se staly podstatně v zájmu soukromém, jakož i za udělení oprávnění a poskytnutí výhod; po splnění určitých podmínek mohou je vybíratí také úřady samosprávné (zemské a okresní výbory). Zákon (a ovšem i nařízení) rozeznává dva druhy dávek: dávky stanovené pevnou sazbou a dávky stanovené určitou hranicí (na př. 10—50 Kč). Dávky prvního druhu se zpravidla písemně nevyměřují; musí býti (opět zpravidla) zaplacený dříve než se skončí příslušný úřední úkon a nepřesahují-li 50 Kč, možno je (tentokráte nikoli »zpravidla«, nýbrž výjimečně) platiti blokovým útržkem; jde-li o větší částku, odevzdá úřad straně šekový vplatní lístek, čtyřdílný, skládající se ze stvrzenky, složenky, z účtovacího listku a návštěji, kteréž pošta zašle zpět úřadu. Při dávce nestanovené pevnou sazbou děje se placení vždy vplatním lístkem; dávka tato vždy se vyměřuje písemně, splatná je do 15 dnů po doručení výměru straně a zdržování vřízení lze pouze při udělení státního občanství. Výše dávek jest různá dle druhu úkonu, resp. oprávnění, dávka za úřední úkon nesmí však přesahovati 5.000 Kč (při udělení státního občanství nejvyšší hranice 50.000 Kč), dávka za udělení oprávnění neb výhody nesmí přesahovati 20.000 Kč. Kdo by bez zkrácení nutné výživy, potřebně pro sebe a svou rodinu, nemohl dávky zaplatiti, může si vymoci právo chudých; podmínky jsou celkem tytéž jako pro udělení práva chudých ve sporu. Stížnosti do vyměření dávky nebo do nepřiznání práva chudých jest podati do 30 dnů u úřadu, který rozhodl a nemají v historických zemích účinku odkladného. Platnost zákona i dávkových řádů pomíjí koncem roku 1926.

Není pochyby, že tento zákon, jehož se veřejnosti dostalo místo stále ohlašované reformy daňové a snížení veřejných břemen, nebyl přijat s jásotem; zvláště některá ustanovení jeho vzbuzují pochyby o své účelnosti. Tak způsob placení dávky zvláštním vplatním lístkem jest proti placení blokovým útržkem těžkopádný a má za následek pro stranu značnou ztrátu času, zejména tam, kde poštovní úřad od úřadu vyměřujícího jest vzdálen a kde (jako na venkově) má každý úřad jinou dobu úřední: úřaduje-li na př. okresní správa, politická 8—12 a 1—4, poštovní úřad 8—12, 2—4 a okresní správní komise 7¹/₂—2 h a přijde-li si občan, který chce žádat u okresní správní komise za honební lístek, před 12. hod. na hejtmanství pro zbrojní pas, pak svou záležitost téhož dne nevyřídí.

Rovněž jest obava, že tam, kde nejsou dávky stanoveny pevnou sazbou, budou úřady, jak se již namnoze děje, postupovati dle zásady »in dubio pro errario« a vyměřovati dávku sazbou nejvyšší. Zaplatí-li někdo 50 Kč za vydání zbrojního pasu, 8 Kč za kolek na tento pas, event. ještě 5 Kč za kolek na žádost, pak jest to jistě nepoměrný vedlejší výdaj za zbraň, která sama nestojí třeba ani 10 Kč (boxer).

Důvodem k vydání zákona o dávkách, právě tak jako k vydání zákona o poplatech, taxách a kolcích (č. 54/1925 Sb.), byla nutnost získati státním financím zdroj příjmů, aby mohly býti zlepšeny platy státních zaměstnanců. První zákon rozšiřuje zásadu, aby každý, kdo od státu nějaký prospěch pro sebe žádá, plnil opět něco ve prospěch celku, i na úkony, které dosud konal stát bez úplaty, druhý zákon pak, tuto zásadu již provádějící, zvyšuje vybírané poplatky úměrně k znehodnocení naší koruny proti koruně předválečné. Naskytá se však otázka, zda skutečně výnos těchto dávek případně k dobru státním zaměstnancům, když odium těchto zákonů bylo na ně uvaleno (dosud tomu nic nenavědčuje), a další otázka, když zvyšují se úměrně k znehodnocení peněz poplatky, což jest jen spravedливо, proč se tato zásada neprovádí důsledně a nezvýší se také hranice osvobození od těchto poplatků? (hranice osvobození od vkladného podle zákona číslo 89/1862 ř. z. činící 100 zl. = 200 Kč, zůstala nezměněna).

Poznámka k terminologii: Zákon v § 6. a I. řád v § 3., pojednávají o právu chudých, mluví o »nutné výživě«; jest otázka, zda úmyslně a z jakých důvodů uchýlil se zákonodárce od vžitého již výrazu *nuzná* (notdürftig) výživa, kterého užívá § 63. c. ř. s. a § 15. nař. č. 380/15 ř. z. E. Ch.

Ruská Akademie věd. oslavila v září tohoto roku dvoustoleté výročí svého založení. Její vznik připadl tehdy do doby, kdy Rusko se zařazovalo mezi státy evropské a její letošní výročí opětně jako zvláštním řízením oslavuje se v době, kdy Rusko zase po dlouhém odloučení vrací se jaksí k Evropě. Význam Akademie pro Rusko je zajisté obrovský a lze jej ztěžší srovnávati s významem ústavů jiných. Množství jejích vědeckých ústavů dovedlo uvěsti v život nové poznatky vědecké a tak Akademie ruská proti jiným ústavům cizím měla i veliký cíl hospodářský a doufejme, že i v příští obnově Ruska tuto posici si obhájí. Č a.

Právníká čeština. Poslední číslo Naší Řeči (roč. IX. seš. 8.) přináší několik příspěvků k právníké češtině. Je to především stanovení, že má se říkati správně vždy »prejudice« a nikoliv, jak se někdy vyskytuje, prejudik, protože pochází toto slovo od latinského *praedicare* a slova odvozená tvoří se podle výslovnosti středověké, kterou zachovalo dosud německé *Präjudiz* a francouzské *préjudice* (vysloveno *préžüdis*). Dále nedoporučuje se zaváděti výraz »úbytné« pro německý výraz »Schwendung« t. j. jakýsi *fonde perdu*, jehož se dostává některým pokladníkům ku hrazení schodků bez viny pokladníkovy vzniklých. Ovšem ani také jiné pojmenování »ztratné« nevystihuje podstatu věci. — Znovu se připomíná, že není správné psáti a říkati »Komárek František, Voda Dolení Dobrá« a pod., nýbrž že v češtině vždy musí předcházeti adjektivum substantivum. To také vyznačují nové úřední seznamy stavíce sice substantivum na prvé místo, aby bylo snáze možno řaditi jednotlivá jména podle abecedy v rejstříku, ale píšíce vždy na př. Benátky, Nové —. Konečně úspěšného advokáta v Naší Řeči našlo i opovrhované slůvko »výnos« a »prvopis«, jež nejsou germanismy a nezaslужují si, aby byla vymýcena z naší úřední řeči. Č a.

LITERATURA.

Joseph Barthélemy, prof. agrégé à la Faculté de Droit de Paris: **Gouvernement de la France.** Tableau des institutions politiques, administratives et judiciaires de la France contemporaine. Paris. Payot 1924, vydání 2. doplněné, 8° str. 244, 12 frs. — Kniha Barthélemyho vydaná v Payotově »Bibliothèque Politique et Économique« je mnohem více než příručkou určenou »průměrnému Francouzi«, byt nesledovala sama o sobě zvláštních cílů vědeckých. Pro nás může býti nejen sbírkou informací o veřejném životě francouzském, nýbrž mnohem spíše politickou učebnicí pro hojnost svých úvah *de lege ferenda*, týkajících se problémů aktuálních právě tak ve Francii jako u nás. Zvláště vyzdvihují autorovy úvahy o problému senátu v demokracii, o funkci presidenta a ministrů, o zahraniční politice v republice. Autor, třebaš sám politicky činný (je ve sněmovně členem »Action républicaine et sociale«, jež může býti nazvána »Mladou Francií« usilující o nové cesty národního života se zachováním francouzské tradice a kontinuity vývojové) dovedl zachovati naprostou objektivitu, i když nedovede souhlasiti s předválečným radikálistem levice. Překlad této knihy, jinak jazykem i cenou přístupné, byl by skutečným obohacením naší skrovné politické literatury.

Autor rozvrhl látku do 12 kapitol koordinovaně vedle sebe postavených, třebaš vědecký systém by vyžadoval jiného seřazení a subordi-